A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2025. január 30.*

„Fellebbezés – Közegészségügy – Emberi felhasználásra szánt gyógyszerek – Forgalombahozatali engedély – Spikevax – Comirnaty – Megsemmisítés iránti kereset – Az uniós bírák függetlensége és pártatlansága – Az eljárási szabályok be nem tartása – Az indokolási kötelezettség megsértése és ellentmondásos indokolás – Az eljáráshoz fűződő érdek – Kereshetőségi jog – Az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése – A hatékony bírói jogvédelemhez való jog”

A C-586/23. P. sz. ügyben,

Giovanni Frajese (lakóhelye: Róma [Olaszország], képviselik: O. Milanese és A. Montanari avvocati)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2023. szeptember 25-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: G. Gattinara és Sipos A., meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: N. Jääskinen, a kilencedik tanács elnöke, a nyolcadik tanács elnökeként eljárva, M. Gavalec (előadó) és I. Ziemele bírák,

főtanácsnok: L. Medina,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: olasz.

Ítéletet

1 Fellebbezésével Giovanni Frajese az Európai Unió Törvényszéke 2023. július 27-i Frajese kontra Bizottság végzésének (T-786/22, a továbbiakban: megtámadott végzés, EU:T:2023:457) hatályon kívül helyezését kéri, amely végzésben a Törvényszék elutasította az egyrészt a 726/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében az emberi felhasználásra szánt „Spikevax – elaszomerán” gyógyszer számára forgalombahozatali engedély megadásáról és a C(2021) 94 (final) határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2022. október 3-i C(2022) 7163 final bizottsági végrehajtási határozat, másrészt a 726/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében az emberi felhasználásra szánt „Comirnaty – tozinameran, COVID19 mRNS vakcina (nukleozid-módosított)” gyógyszer számára forgalombahozatali engedély megadásáról és a C(2020) 9598 (final) határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2022. október 10-i C(2022) 7342 final bizottsági végrehajtási határozat (a továbbiakban együtt: vitatott határozatok) megsemmisítése iránti keresetét.

A jogvita előzményei

2 A jogvita előzményeit a megtámadott végzés 2–7. pontja a következőképpen foglalja össze:

„2 Az Európai Bizottság 2020. december 21-én, illetve 2021. január 6-án elfogadta a C(2020) 9598 final végrehajtási határozatot és a C(2021) 94 final végrehajtási határozatot, amelyekkel a BioNTech Manufacturing GmbH (a továbbiakban: BioNTech) és a Moderna Biotech Spain SL (a továbbiakban: Moderna) által benyújtott kérelem, valamint a 2018. december 11-i (EU) 2019/5 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2019. L 4., 24. o.) módosított, az emberi, illetve állatgyógyászati felhasználásra szánt gyógyszerek engedélyezésére és felügyeletére vonatkozó közösségi eljárások meghatározásáról és az Európai Gyógyszerügynökség létrehozásáról szóló, 2004. március 31-i 726/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 136., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 34. kötet, 229. o.) 14a. cikke alapján megadta a feltételes forgalombahozatali engedélyt a »Comirnaty – tozinameran, COVID19 mRNS vakcina (nukleozid-módosított)« gyógyszer és a »Spikevax – elaszomerán« gyógyszer számára (a továbbiakban: szóbanforgó oltóanyagok).

3 A [vitatott] határozatok az Európai Gyógyszerügynökség (EMA) emberi felhasználásra szánt gyógyszerekkel foglalkozó bizottságának véleménye nyomán a (2) preambulumbekezdésben megállapította, hogy a szóban forgó oltóanyagok feltételes forgalombahozatali engedélyeire vonatkozó különös kötelezettségek teljesülnek, majd hatályon kívül helyezték és felváltották a C(2020) 9598 final végrehajtási határozatot és a C(2021) 94 final végrehajtási határozatot.

4 A [vitatott] határozatok 1. cikke értelmében a 726/2004 rendelet 3. cikke szerinti, különös kötelezettségek nélküli forgalombahozatali engedélyt adnak ki a szóban forgó oltóanyagoknak, amelyek jellemzőinek összefoglalását a [vitatott] határozatok I. melléklete tartalmazza.

5 A [vitatott] határozatok 2. cikke értelmében a szóban forgó oltóanyagokra megadott forgalombahozatali engedélyeikre továbbra is vonaktoznak a [vitatott] határozatok II. mellékletében szereplő, többek között a gyártásra, a behozatalra, az ellenőrzésre és a kiadásra vonatkozó feltételek.

6 A [vitatott] határozatok 4. cikke értelmében a szóban forgó oltóanyagokra kiadott forgalombahozatali engedélyek az említett határozatok közlésétől számított öt évig érvényesek.

7 A [vitatott] határozatok 6. cikke értelmében a határozatok címzettje a Moderna és a BioNTech.”

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott végzés

3 A Törvényszék Hivatalához 2022. december 18-án benyújtott keresetlevelével G. Frajese az EUMSZ 263. cikk alapján a vitatott határozatok megsemmisítése iránti keresetet terjesztett elő.

4 A Törvényszék Hivatalához 2023. március 6-án benyújtott külön beadványában a Bizottság elfogadhatatlansági kifogást emelt, azt állítva, hogy a vitatott határozatok tekintetében G. Frajese nem rendelkezik eljáráshoz fűződő érdekkel, továbbá kereshetőségi joggal sem.

5 A megtámadott végzésben a Törvényszék a keresetet az eljáráshoz fűződő érdek hiánya és G. Frajese kereshetőségi jogának hiánya miatt mint elfogadhatatlant elutasította.

A felek Bíróság előtti kérelmei

6 Fellebbezésében G. Frajese azt kéri, hogy a Bíróság:

– teljes egészében adjon helyt a fellebbezésnek;

– helyezze hatályon kívül a megtámadott végzést;

– minden esetben helyezze hatályon kívül a rendelkező résznek a költségviselésre való kötelezésre vonatkozó pontját, és

– adjon helyt a keresetnek.

7 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést, és G. Frajesét kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

8 Fellebbezésének alátámasztására G. Frajese négy jogalapra hivatkozik, amelyek közül az első jogalapot az EUMSZ 254. cikknek, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 2–18. cikkének, a Törvényszék eljárási szabályzata 16. cikkének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének megsértésére, a második jogalapot a Törvényszék eljárási szabályzata 61. cikkének (1) bekezdésével és 62. cikkével összefüggésben értelmezett 81. cikke (1) és (3) bekezdésének megsértésére, a harmadik jogalapot az indokolási kötelezettség megsértése és ellentmondásos indokolásra, valamint az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésének megsértéséből eredő, az eljáráshoz fűződő érdeke és a kereshetőségi joga hiányának megállapítása során elkövetett téves jogalkalmazásra, a negyedik jogalapot pedig a hatékony bírói jogvédelemhez való jog megsértésére alapítja.

Az első jogalapról

A felek érvelése

9 Első jogalapjával G. Frajese vitatja a megtámadott végzés érvényességét, amennyiben a végzés alapjául szolgáló ügyben eljáró előadó bíró 1996 és 2019 között különböző tisztségeket töltött be a Bizottságnál. Azt állítja, hogy a Törvényszék függetlenségét és pártatlanságát veszélyeztette, hogy e bíró hosszú ideig dolgozott a Bizottságnál, és hogy az is kilátásban van, hogy a szakmai pályafutását bírói megbízatásának lejártát követően ugyanott fogja folytatni.

10 G. Frajese az EUMSZ 254. cikkre, az Európai Unió Bírósága alapokmányának 2., 4. és 18. cikkére, a Törvényszék eljárási szabályzatának 16. cikkére, valamint a Charta 47. cikkére hivatkozva emlékeztet arra, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény (kihirdette: 1993. évi XXXI. törvény, a továbbiakban: EJEE) 6. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a független és pártatlan bíróság általi meghallgatáshoz való jog a tisztességes eljárás alapját képezi. Hangsúlyozza, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint a bíróság függetlenségének megítélése során a látszat is számít, tekintettel a polgárok demokratikus társadalomba és a bíróságok pártatlanságába vetett bizalmának megőrzésének fontosságára, és hogy annak megállapítása érdekében, hogy fennáll-e jogos kétség valamely bíró függetlenségével vagy pártatlanságával kapcsolatban, figyelembe kell venni többek között az érintett álláspontját is, és meg kell vizsgálni, hogy aggályai megalapozottak-e. Sérül ezért a bírói függetlenség akkor is, ha a bírót konkrétan befolyásolják, és akkor is, ha *in abstracto* befolyásolhatják, mivel a gyanú önmagában is megrendítheti a közbizalmat.

11 A Bizottság e jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

12 Meg kell állapítani, hogy G. Frajese a Törvényszék előtt nem kérte a megtámadott végzés alapjául szolgáló ügy előadó bírójának kizárását az Európai Unió Bírósága alapokmánya 18. cikke első és negyedik bekezdésének megfelelően, amely az alapokmány 47. cikkének első bekezdése értelmében a Törvényszékre is alkalmazandó. G. Frajese továbbá a fellebbezése keretében sem hivatkozik az említett alapokmány 18. cikkének első bekezdésében előírt kizárási okokra.

13 A Bíróság elé terjesztett érvelésében G. Frajese a látszat elméletére hivatkozva csupán annyit állít, hogy az előadó bíró hosszú bizottsági pályafutása és annak lehetősége, hogy megbízatásának lejártát követően ugyanennél az intézménynél folytatja szakmai pályafutását, kétséget ébreszt a Törvényszék ügyet elbíráló ítélkező testületének függetlenségével és pártatlanságával kapcsolatban.

14 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy először is a bíróságok függetlenségére vonatkozó ezen követelmény – amely a bírói hivatás velejárója – a hatékony bírói jogvédelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, és e jogok a jogalanyokat az uniós jog alapján megillető valamennyi jog védelmére, valamint a tagállamoknak az EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek – köztük a jogállamiság értékének – a megőrzésére vonatkozó garanciákként döntő jelentőségűek (2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

15 Ez a függetlenségi követelmény két részből áll. Az első – külső – szempont azt feltételezi, hogy az érintett fórum teljesen autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül, hogy bárhonnan utasításokat kapna, így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja (lásd ebben az értelemben: 2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

16 A második – belső – szempont, amelynek betartását G. Frajese a Törvényszék megtámadott végzést elfogadó ítélkező testületére vonatkozó jogalapjával von kétségbe, a pártatlanság fogalmával áll összefüggésben, és arra vonatkozik, hogy egyenlő távolságot kell tartani a jogvitában részt vevő felektől, illetve e feleknek a jogvita tárgyához fűződő mindenkori érdekeitől (lásd ebben az értelemben: 2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

17 A pártatlanság követelményének két oldala van. Először is a bíróságnak szubjektív módon kell pártatlannak lennie, azaz annak egyik tagja sem mutathat elfogultságot vagy személyes előítéletet; az ellenkezője bizonyításáig a személyes pártatlanságot vélelmezni kell. Másodszor pedig a bíróságnak objektív módon is pártatlannak kell lennie, azaz ebben a tekintetben megfelelő biztosítékokat kell nyújtania az összes megalapozott kétely kizárására (lásd ebben az értelemben: 2008. július 1-jei Chronopost és La Poste kontra UFEX és társai ítélet, C-341/06 P és C-342/06 P, EU:C:2008:375, 54. pont; 2011. december 15-i Altner kontra Bizottság végzés, C-411/11 P, EU:C:2011:852, 15. pont).

18 Márpedig egyrészt G. Frajese semmilyen bizonyítékkal nem támasztja alá a szubjektív pártatlanságra vonatkozó állítását. Nem hivatkozik ugyanis egyetlen olyan konkrét körülményre sem, amely alapján megállapítható lenne az előadó bíró személyes elfogultsága a megtámadott végzés alapjául szolgáló ügyben. Nem állítja sem azt, hogy az ítélkező testület e tagja részt vett volna a vitatott határozatok elfogadásában, sem pedig hogy bármilyen módon hozzájárult volna ahhoz.

19 Másrészt G. Frajese nem terjesztett elő bizonyítékot a Törvényszék érintett ítélkező testülete objektív pártatlanságának megkérdőjelezésére, és nem vitatja az ítélkező testület pártatlanságának biztosítása érdekében garanciákat bevezető uniós rendelkezés érvényességét sem. Azt sem állítja, hogy a Törvényszéknek az ügyben eljáró ítélkező testületének összetételére vonatkozó szabályok ne lennének alkalmasak arra, hogy biztosítsák e testületnek az előtte ütköző érdekekkel szemben fennálló semlegességét.

20 Következésképpen mivel G. Frajese nem terjesztett elő olyan jogi érvet, amely kifejezetten alátámasztaná a fellebbezés első jogalapját, ezt a jogalapot mint elfogadhatatlant el kell utasítani (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 215. pont; 2023. november 16-i Roos és társai kontra Parlament ítélet, C-458/22 P, EU:C:2023:871, 90. pont).

A második jogalapról

A felek érvelése

21 Második jogalapjával G. Frajese azt állítja, hogy a Törvényszék megsértette eljárási szabályzatát, amikor a megtámadott végzés 14. pontjában megállapította, hogy a Bizottság az elfogadhatatlansági kifogást az eljárási szabályzat 60. cikkében, 81. cikkének (1) bekezdésében és 130. cikkének (1) bekezdésében előírt két hónap plusz tíz napos határidőn belül terjesztette elő. Azzal érvel, hogy a Törvényszéknek azt kellett volna megállapítania, hogy a Bizottság által 2023. március 6-án előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást elkésettsége miatt elfogadhatatlannak kellett volna minősítenie.

22 A Bizottság e jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

23 A megtámadott végzés 14. pontjából kitűnik, hogy az eljárási iratoknak az e-Curia alkalmazáson keresztül történő benyújtásáról és kézbesítéséről szóló, 2018. július 11-i törvényszéki határozat (HL 2018. L 240., 72. o.) 6. cikke második bekezdésének megfelelően a Bizottságot 2023. december 20-án e-mailben értesítették a G. Frajese által benyújtott keresetlevél e-Curia általi kézbesítéséről. A Bizottság – mint előadja – 2023. december 22-én kért ezen jogi aktushoz hozzáférést, így a határozat 6. cikkének harmadik bekezdése értelmében a kérelmet úgy kell tekinteni, mintha azt ezen a napon kézbesítették volna részére.

24 Ebből az következik, hogy a keresetlevél kézbesítését követő két hónap és tíz napos határidő, amelyen belül a Bizottság a Törvényszék eljárási szabályzata 60. cikkének és 81. cikke (1) bekezdésének és 130. cikke (1) bekezdésének együttesen értelmezett rendelkezései alapján elfogadhatatlansági kifogást terjeszthetett elő, 2023. március 4-én lejárt. Mivel azonban 2023. március 4. szombatra esett, a határidő lejárta az eljárási szabályzat 58. cikkének (2) bekezdése alapján a következő munkanap végére, azaz 2023. március 6. hétfőre tolódott ki.

25 Mivel a Bizottság a keresetlevél elfogadhatatlanságára vonatkozó kifogását 2023. március 6-án terjesztette elő, G. Frajese nem hivatkozhat megalapozottan a keresetlevél elkésettségére.

26 E körülmények a között a második fellebbezési jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A harmadik jogalapról

27 Ez a jogalap három részre oszlik. Az első részben a fellebbező az indokolási kötelezettség megsértését és a megtámadott végzés ellentmondásos indokolását kifogásolja. A második részben azt kifogásolja, hogy a Törvényszék az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdését megsértve állapította meg az eljáráshoz fűződő érdekének hiányát. A harmadik részben azt kifogásolja, hogy a Törvényszék ugyanezen rendelkezést megsértve állapította meg a kereshetőségi jogának hiányát.

A harmadik jogalap első részéről

– *A felek érvelése*

28 Először is G. Frajese azt rója fel a Törvényszéknek, hogy azt a kérdést vizsgálta, hogy őt terheli-e oltási kötelezettség, noha az eljáráshoz fűződő érdeke és perindítási jogosultsága alátámasztása érdekében soha nem állította, hogy őt ilyen kötelezettség terhelné.

29 Másodszor arra hivatkozik, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg azon érvét, amely szerint a vitatott határozatok valamennyi oltóanyagot beadó orvos számára kötelezettséget keletkeztetnek arra, hogy a forgalomba hozott gyógyszereket azok esetleges felírásával összefüggésben értékeljék.

30 Harmadszor, G. Frajese azt rója fel a Törvényszéknek, hogy nem fejtette ki azokat az indokokat, amelyek alapján elutasította az eljáráshoz fűződő érdekének alátámasztása érdekében első fokon előadott azon érvét, amely szerint az oltóanyagot beadó orvosok azon döntése, hogy beadnak-e egy forgalombahozatali engedéllyel rendelkező gyógyszert, maga után vonja a felelősségüket, és az ahhoz fűződő közvetlen érdeküket, hogy e gyógyszerek ne járjanak súlyos következményekkel azon betegekre nézve, akiknek beadják. Azt állítja, hogy a Törvényszék előtt kifejtette – és az erre vonatkozóan nem adott külön indokolást –, hogy ily módon a különleges hivatást ellátó, oltóanyagot beadó orvosok felelőssége a vitatott határozatok és az említett gyógyszereknek az Unió területén való feltétel nélküli rendelkezésre állásának közvetlen következménye.

31 Negyedszer G. Frajese azt állítja, hogy a megtámadott végzés indokolása ellentmondásos, mivel a Törvényszék a végzés 22. pontjában megállapította, hogy a megtámadott határozatok egyrészt megtiltják a tagállamoknak, hogy megakadályozzák a szóban forgó oltóanyagok uniós piacon történő forgalomba hozatalát, másrészt nem keletkeztetnek kötelezettséget az orvosok számára arra vonatkozóan, hogy ezeket az oltóanyagokat betegeiknek felírják és beadják.

32 A Bizottság a harmadik jogalap első részének elutasítását kéri.

– *A Bíróság álláspontja*

33 Először is, ami G. Frajese azon állítását illeti, hogy – a megtámadott végzés 23. pontjában foglaltaktól eltérően – soha nem állította, hogy oltási kötelezettség terhelte volna, ezt a kifogást mint hatástalant el kell utasítani, mivel még ha igaznak feltételezzük is ezt az állítást, a Törvényszék a megtámadott végzés e pontjában egy olyan érv elutasítására szorítkozott volna, amelyet nem terjesztettek elő.

34 Másodszor, amennyiben G. Frajese azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az nem vizsgálta meg azon érvét, amely szerint a vitatott határozatok valamennyi oltóanyagot beadó orvos számára kötelezettséget keletkeztetnek arra, hogy a forgalomba hozott gyógyszereket azok esetleges felírásával összefüggésben értékeljék, meg kell állapítani, hogy ezt a kifogást is el kell utasítani. A megtámadott végzés 24. pontjában ugyanis a Törvényszék kellően egyértelműen indokolta az oltóanyagot beadó orvosokkal szembeni kötelező joghatások hiányát, amikor megállapította, hogy „a [vitatott] határozatok és mellékleteik egyetlen rendelkezése sem ruházza a szóban forgó oltóanyagokat beadni kívánó orvosokra azt a felelősséget, illetve kötelezettséget, hogy ellenőrizzék az oltóanyagok biztonságosságát és hatékonyságát”, és hozzátette, hogy „a gyógyszerek biztonságosságának és hatásosságának ellenőrzését az EMA végzi, amelynek véleményén a jelen ügyben a [vitatott] határozatok alapulnak”.

35 Harmadszor emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint továbbá az indokolási kötelezettség nem követeli meg, hogy a Törvényszék olyan magyarázatot adjon, amely kimerítően és egyenként követi a jogvitában részes felek által előadott összes érvet. A Törvényszék indokolása tehát lehet közvetett is, amennyiben lehetővé teszi az érdekelt felek számára, hogy megismerjék a Törvényszék döntésének indokait, a Bíróság számára pedig kellő adatot szolgáltat a felülvizsgálat elvégzéséhez. Az indokolási kötelezettség egyébként olyan lényeges alaki követelmény, amelyet meg kell különböztetni az indokolás megalapozottságának kérdésétől, amely a vitatott jogi aktus érdemi jogszerűségét veti fel (2021. április 29-i Achemos Grupė és Achema kontra Bizottság ítélet, C-847/19 P, EU:C:2021:343, 61. és 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Márpedig a megtámadott végzés 25. pontjában a Törvényszék mindenekelőtt megállapította, hogy a vitatott határozatok címzettjei kizárólag a szóban forgó oltóanyagok gyártói voltak, és nem állapítottak meg kötelezettségeket természetes személyek számára. Ezt követően e pontban a Törvényszék rámutatott, hogy e határozatok nem keletkeztethetnek polgári jogi vagy akár büntetőjogi felelősséget G. Frajese számára a betegeivel szemben, mivel az ilyen felelősség keletkezése olyan konkrét körülményektől függ, amelyek a betegek egyéni kezeléséből erednek, és amelyek függetlenek e határozatoktól. Végül az említett pontban a Törvényszék megállapította, hogy amennyiben G. Frajesének a betegek kezelése során kétségei vannak a szóban forgó oltóanyagok biztonságosságát vagy hatásosságát illetően, továbbra is lehetősége van arra, hogy ezen oltóanyagokat nem javasolja vagy nem adja be, és semmiképpen nem áll fenn felelőssége amiatt, hogy nem támadta meg a bíróságon az ezen oltóanyagokra kiadott forgalombahozatali engedélyeket.

37 A megtámadott végzés 25. pontjából tehát egyértelműen kitűnik azok az okok, amelyek miatt a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a vitatott határozatok egyáltalán nem érintik az oltóanyagot beadó orvosok – köztük G. Frajese – kötelezettségeit, és hogy G. Frajese betegekkel szemben fennálló esetleges felelőssége független e határozatoktól és attól, hogy az Unió területén rendelkezésre állnak-e egyáltalán az említett oltóanyagok.

38 Ebből az indokolásból tehát világosan és egyértelműen kitűnik a Törvényszéknek a G. Frajese eljáráshoz fűződő érdekének hiányára vonatkozó érvelése, amelynek köszönhetően G. Frajese megismerheti a meghozott határozat indokait, a Bíróság pedig gyakorolhatja a bírósági felülvizsgálatot, és a Törvényszéknek nem kellett kifejezettebben elutasítania az érintett által előterjesztett érvet.

39 Negyedszer, a megtámadott végzés 22. pontja – G Frajese állításával ellentétben – nem tartalmaz ellentmondásos indokolást. Az az észrevétel ugyanis, amelynek értelmében a vitatott határozatok megtiltják a tagállamoknak, hogy megakadályozzák a szóban forgó oltóanyagok uniós piacon történő forgalomba hozatalát, egyáltalán nem mond ellent annak a megállapításnak, amely szerint e határozatok semmilyen kötelezettséget nem keletkeztettek az orvosok számára arra, hogy ezeket az oltóanyagokat felírják és beadják betegeiknek.

40 Következésképpen a harmadik jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

A harmadik jogalap második részéről

– *A felek érvelése*

41 Először is G. Frajese megjegyzi, hogy a vitatott határozatok célja a szóban forgó oltóanyagok Unió területén történő használatának és ezáltal beadásának a határozatokban foglalt követelmények betartása mellett történő lehetővé tétele. Ezért véleménye szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor az eljáráshoz fűződő érdekének megtagadását arra alapította, hogy az oltás nem tartozik a határozatok hatálya alá, hanem a nemzeti hatóságok határozhatnak róla, mivel ennek ellentmond az uniós szintű értékelési és forgalombahozatali eljárás központosított jellege. Ráadásul G. Frajese véleménye szerint mivel a vitatott határozatok mellékletei a szóban forgó oltóanyagok beadását vénykötelessé teszik, az orvosi rendelvény pedig az oltást végző orvosok számára fenntartott aktus, e mellékletek az említett orvosokkal szemben joghatást válthatnak ki.

42 Másodszor G. Frajese azzal érvel, hogy az Európai Betegjogi Charta rendelkezései is megerősítik, hogy az oltást végző orvosoknak jogi, erkölcsi és szakmai etikai kötelezettségük van arra vonatkozóan, hogy teljes körű tájékoztatást nyújtsanak az uniós polgároknak a kezelés típusáról, a felmerülő kockázatokról és a lehetséges terápiás alternatívákról.

43 Harmadszor, a G. Frajesének azért származna közvetlen előnye a vitatott határozatok megsemmisítéséből és a szóban forgó oltóanyagok forgalombahozatali engedélyének visszavonásából, mert ezzel mentesülne az oltóanyagok értékelésére vonatkozó kötelezettség, valamint a betegeknél bekövetkező nemkívánatos események esetén fennálló felelőssége alól.

44 G. Frajese ebből azt a következtetést vonja le, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy nem igazolta a vitatott határozatok tekintetében az eljáráshoz fűződő érdekét, mivel nem fűződik konkrét, valódi és fennálló érdeke e határozatok megsemmisítéséhez.

45 A Bizottság a harmadik jogalap második részének elutasítását kéri.

– *A Bíróság álláspontja*

46 Harmadik jogalapjának első részével G. Frajese előadja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy nem fűződik érdeke a vitatott határozatok megsemmisítéséhez.

47 Először is rá kell mutatni, hogy – amint arra a Törvényszék a megtámadott végzés 16. és 17. pontjában emlékeztetett – a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az eljáráshoz fűződő érdek minden bírósági jogorvoslat lényeges és elsődleges feltételének minősül. A természetes vagy jogi személy által benyújtott megsemmisítés iránti kereset így tehát csak akkor fogadható el, ha a felperesnek érdeke fűződik a megtámadott aktus megsemmisítéséhez. A felperes eljáráshoz fűződő érdeke azt feltételezi, hogy a megtámadott jogi aktus megsemmisítése önmagában jogi következményekkel járhat, vagyis azt, hogy a kereset, eredménye folytán, így alkalmas arra, hogy előnyt biztosítson az azt benyújtó fél számára, valamint hogy az utóbbi igazolja az említett aktus megsemmisítéséhez fűződő, létrejött és fennálló érdekét. A felperesre hárul annak bizonyítása, hogy az eljáráshoz érdeke fűződik. A felperesnek különösen azt kell bizonyítania, hogy személyes érdeke fűződik a megtámadott aktus megsemmisítéséhez. Ezen érdeknek létre kellett jönnie, és fenn kell állnia, és azt a kereset benyújtásának időpontjára

vonatkozóan kell elbírálni (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 55. és 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 A Törvényszék a megtámadott végzés 21–24. pontjában jogosan vizsgálta a vitatott határozatok lényegét és tartalmát, figyelembe véve többek között azok címzettjeit – a Modernát és a BioNTechet –, valamint a határozatok által a védőoltásokat végző orvosokkal – köztük G. Frajesével – szemben esetlegesen keletkezett felelősségeket és kötelezettségeket, hogy aztán a végzés 25., 26. és 28. pontjában arra a következtetésre jusson, hogy mivel e határozatok megsemmisítése semmilyen előnnyel nem járhat G. Frajese számára, nem fűződik érdeke az eljáráshoz az említett határozatok tekintetében.

49 Ellentétben azzal, amit G. Frajese állít, abból, hogy a vitatott határozatokban a szóban forgó oltóanyagokra forgalombahozatali engedélyeket adtak ki, amelyek lehetővé teszik a jogosultak számára, hogy minden tagállamban forgalomba hozzák ezeket az oltóanyagokat, nem következik, hogy ezek a határozatok arra kötelezik az orvosokat, hogy az említett oltóanyagokat felírják és betegeiknek beadják. E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy bár az oltóanyag forgalombahozatali engedélyének kiadása előfeltétele annak, hogy annak jogosultja forgalomba hozhassa az oltóanyagot az egyes tagállamokban, ez a forgalombahozatali engedély főszabály szerint semmilyen kötelezettséget nem ró a betegekre vagy az oltást végző orvosokra (lásd ebben az értelemben: 2023. július 13-i Azienda Ospedale-Università di Padova ítélet, C-765/21, EU:C:2023:566, 36. és 42. pont).

50 Ellentétben továbbá azzal, amit G. Frajese állít, noha a vitatott határozatok mellékleteiből az következik, hogy a szóban forgó vakcinák beadásához orvosi rendelvény szükséges, ez a körülmény nem keletkeztet közvetlenül sem kötelezettséget, sem felelősséget az oltást végző orvos részéről.

51 G. Frajese tehát nem terjeszt elő arra vonatkozó bizonyítékot, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott végzés 22. és 23. pontjában úgy ítélte meg, hogy a vitatott határozatok semmilyen terhet vagy kötelezettséget nem rónak az orvosokra a szóban forgó oltóanyagoknak a betegeik részére történő beadására, és hogy az ilyen jellegű kötelezettség jogalapja csak az érintett tagállam nemzeti joga lehet.

52 Másodszor, G. Frajese nem bizonyítja, hogy a vitatott határozatok mennyiben érintik azon kötelezettségét, hogy tájékoztassa betegeit a kezelés típusáról, a felmerülő kockázatokról és a lehetséges terápiás alternatívákról. Az ilyen tájékoztatási kötelezettség ugyanis egyáltalán nem kapcsolódik e határozatok tartalmához, amelyek e tekintetben semmilyen előírást nem tartalmaznak. Így G. Frajese megalapozatlanul állítja, hogy a Törvényszéknek figyelembe kellett volna vennie az említett tájékoztatási kötelezettséget, és így meg kellett volna állapítania az eljáráshoz fűződő érdekét.

53 Harmadszor, egyrészt G. Frajese nem bizonyítja, hogy mennyiben téves a megtámadott végzés 24. pontjában szereplő azon állítás, amely szerint „a [vitatott] határozatok és mellékleteik egyetlen rendelkezése sem ruházza a szóban forgó oltóanyagokat beadni kívánó orvosokra azt a felelősséget, illetve kötelezettséget, hogy ellenőrizzék az oltóanyagok biztonságosságát és hatékonyságát”, valamint az ugyanezen 24. pontban szereplő azon megállapítás, amely szerint ezen oltóanyagok biztonságosságának és hatásosságának ellenőrzését az EMA végzi, amelynek véleményén a jelen ügyben a vitatott határozatok alapulnak. Következésképpen G. Frajese nem

állíthatja, hogy a Törvényszéknek el kellett volna ismernie, hogy a vitatott határozatok megsemmisítése mentesítené őt az említett oltóanyagok értékelésére vonatkozó kötelezettsége alól.

54 Másrészt a betegeknél bekövetkező nemkívánatos események esetén fennálló esetleges felelősségét illetően G. Frajese nem fejti ki, hogy mennyiben téves a megtámadott végzés 25. pontjában szereplő azon állítás, amely szerint az orvos betegeivel szembeni felelősségének megállapítása olyan konkrét körülményektől függ, amelyek a betegek egyéni kezeléséből erednek, és amelyek függetlenek a vitatott határozatoktól. G. Frajese ezért nem állíthatja, hogy a Törvényszéknek el kellett volna ismernie, hogy e határozatok megsemmisítése mentesítené őt a felelőssége alól abban az esetben, ha a betegeinél nemkívánatos események következnének be.

55 Következésképpen a harmadik jogalap második részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

A harmadik jogalap harmadik részéről

– *A felek érvelése*

56 A megtámadott végzésnek a felperes kereshetőségi jogának hiányára vonatkozó indokolásának megtámadása érdekében G. Frajese először is azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy nem felel meg az ahhoz szükséges két együttes feltételnek, hogy a vitatott határozatok által az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében közvetlenül érintettnek minősüljön. Az érdekelt szerint, mivel a szóban forgó oltóanyagok beszerzésére és forgalmazására irányuló eljárást uniós szinten központosították, és mivel a vitatott határozatok az engedélyezett termékeknek az Unió egész területén történő értékesítéséhez szükséges és elégséges feltételt képeznek anélkül, hogy a nemzeti hatóságoknak közbenső normákat kellene elfogadniuk, a Törvényszéknek meg kellett volna állapítania, hogy e határozatok közvetlenül érintik őt.

57 Másodszor, G. Frajese azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen nem ismerte el, hogy teljesíti az ahhoz szükséges kritériumokat, hogy a vitatott határozatok által az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében személyében érintettnek lehessen tekinteni. Azzal érvel, hogy a Törvényszéknek meg kellett volna állapítania, hogy az oltást végző orvosok szűk csoportjához való tartozása elegendő ahhoz, hogy őt személyében megjelölje, és hogy őt a vitatott határozatok címzettjének kell minősíteni, mivel a határozatok tényleges végrehajtását biztosítja azáltal, hogy a szóban forgó oltóanyagokat javasolja, beadja, illetve tanáccsal látja el betegeit. Mindenesetre a jelen ügyben teljesül az a feltétel, hogy a megsemmisíteni kért jogi aktusnak személyesen érintenie kell a felperest, mivel a vitatott határozatok őt bizonyos sajátos jellemzői és egy olyan ténybeli helyzet folytán érintik, amely megkülönbözteti őt minden más személytől.

58 Harmadszor, a 2018. november 6-i Scuola Elementare Maria Montessori kontra Bizottság, Bizottság kontra Scuola Elementare Maria Montessori és Bizottság kontra Ferracci ítélet (C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873) 58. pontjára hivatkozva G. Frajese rámutat egyrészt arra, hogy amennyiben a rendeleti jellegű jogi aktus közvetlen hatást gyakorol valamely természetes vagy jogi személy jogi helyzetére anélkül, hogy végrehajtási intézkedések meghozatalát írná elő, ez a szóban forgó személyt megfosztja a hatékony bírói jogvédelemtől, amennyiben nem áll rendelkezésére az uniós bíróság előtti közvetlen jogorvoslati út ahhoz, hogy a szóban forgó rendeleti jellegű jogi aktus jogszerűségét kétségbe vonhassa, másrészt pedig, hogy a Törvényszékhez benyújtott keresete nemcsak az eljáráshoz fűződő érdek szempontjából volt indokolt, hanem az egyetlen rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőség volt.

59 A Bizottság a harmadik jogalap harmadik részének elutasítását kéri.

– *A Bíróság álláspontja*

60 G. Frajese eljáráshoz fűződő érdeke hiányának megállapítása, valamint az eljáráshoz fűződő érdekre és a kereshetőségi jogra vonatkozó feltételek együttes jellegének ellenére (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), a Törvényszék a megtámadott végzés 29. pontjában jelezte, hogy célszerűnek látja megvizsgálni G. Frajese kereshetőségi jogának megvizsgálását.

61 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a kereshetőségi jog valamely természetes vagy jogi személy által olyan jogi aktussal szemben benyújtott kereset esetében, amelynek e személy az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében nem címzettje, két esetben fordulhat elő. Egyrészt megsemmisítés iránti kereset csak azzal a feltétellel indítható, ha e jogi aktus őt közvetlenül és személyében érinti. Másrészt az ilyen személy keresetet indíthat olyan, végrehajtási intézkedéseket nem tartalmazó rendeleti jellegű jogi aktusokkal szemben, amelyek őt közvetlenül érintik (2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 Az állandó ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy amikor egy természetes vagy jogi személy terjeszt elő megsemmisítés iránti keresetet azon jogi aktussal szemben, amelynek nem címzettje, az a követelmény, miszerint a megtámadott intézkedés kötelező joghatásainak érinteniük kell a felperes érdekeit, jelentősen módosítva annak jogi helyzetét, együttesen érvényes az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében meghatározott, a kereshetőségi jogra vonatkozó feltételekkel (2011. október 13-i Deutsche Post és Németország kontra Bizottság ítélet, C-463/10 P és C-475/10 P, EU:C:2011:656, 38. pont).

63 Ezen előzetes megfontolásokra tekintettel kell megvizsgálni a G. Frajese által a harmadik jogalapja harmadik részének alátámasztására felhozott érveket.

64 Először is, ami a Törvényszék arra vonatkozó értékelését illeti, hogy a vitatott határozatok nem érintik személyében a felperest, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően emlékeztetett a megtámadott végzés 30. pontjában arra, hogy az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében vett, intézkedés általi közvetlen érintettséghez az szükséges, hogy a vitatott intézkedés közvetlen hatást gyakoroljon a magánszemély jogi helyzetére, és hogy ne hagyjon mérlegelési lehetőséget a végrehajtásával megbízott címzettjei számára, mert a végrehajtása tisztán automatikus jellegű, és köztes szabályok alkalmazása nélkül, egyedül az uniós szabályozás alapján történik (2011. október 13-i Deutsche Post és Németország kontra Bizottság ítélet, C-463/10 P és C-475/10 P, EU:C:2011:656, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

65 Az első feltételt illetően a Törvényszék a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően állapította meg a megtámadott végzés 31. pontjában, hogy a szóban forgó intézkedésnek közvetlen hatást kell gyakorolnia annak a természetes vagy jogi személynek a jogi helyzetére, aki vagy amely az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése alapján keresetet kíván indítani, és ezt a feltételt kizárólag az intézkedés jogi hatásaira tekintettel kell értékelni (2020. december 3-i Région de Bruxelles-Capitale kontra Bizottság ítélet, C-352/19 P, EU:C:2020:978, 64. pont).

66 E tekintetben a megtámadott végzés 32–34. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a vitatott határozatok nem voltak kihatással G. Frajese jogi helyzetére, mivel semmilyen kötelezettséget nem rónak rá a szóban forgó oltóanyagoknak a betegei részére történő beadására, vagy arra, hogy maga ellenőrizze az oltóanyagok biztonságosságát és hatásosságát, és hozzátette, hogy még ha fenn is állt volna az olasz vagy az uniós jog alapján az orvosok ezen oltóanyagok beadására vonatkozó kötelezettsége, nem a vitatott határozatokból eredő joghatásokról van szó, hanem más nemzeti vagy uniós szintű intézkedések elfogadásának következményeiről.

67 A második feltételt illetően a Törvényszék a megtámadott végzés 35. pontjában megállapította, hogy a vitatott határozatok a szóban forgó oltóanyagokra vonatkozó forgalombahozatali engedély megadására korlátozódnak, és a tagállamok nemzeti hatóságai nem címzettjei e határozatoknak, ebből pedig az következik, hogy e hatóságoknak teljes mérlegelési jogkörük van arra vonatkozóan, hogy szükség esetén kényszerítő intézkedésekkel kötelezzék-e az orvosokat e gyógyszerek használatára.

68 A Törvényszék a megtámadott végzés 36. pontjában e szempontok alapján a G. Frajese nem felel meg azoknak a feltételeknek, amelyek alapján őt a vitatott határozatok által közvetlenül érintettnek lehetne tekinteni.

69 Annak alátámasztása érdekében, hogy a Törvényszéknek el kellett volna ismernie, hogy a vitatott határozatok az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében közvetlenül érintik őt, G. Frajese csupán általánosságban állítja egyrészt, hogy a közvetlen érintettségéhez szükséges első feltétel a jelen ügyben teljesül, de nem kérdőjelezi meg a Törvényszék azon érvelését, amely alapján az megállapította, hogy e határozatok nincsenek közvetlen hatással a jogi helyzetére.

70 Másrészt, ami a közvetett érintettségéhez szükséges második feltételt illeti, G. Frajese hiába hivatkozik arra, hogy a nemzeti hatóságok nem rendelkeznek mérlegelési mozgástérrel az oltóanyagok központosított beszerzési eljárása során, mivel a vitatott határozatok nem a szóban forgó oltóanyagok beszerzésére, hanem az oltóanyagok forgalmazását lehetővé tevő, két gyógyszeripari vállalkozás részére kiadott forgalombahozatali engedélyekre vonatkoznak.

71 Következésképpen G. Frajese nem bizonyítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor kimondta, hogy G. Frajese nem érintett közvetlenül a vitatott határozatok által.

72 Másodszor, a Törvényszék arra vonatkozó értékelését illetően, hogy a vitatott határozatok személyében nem érintik a felperest, meg kell jegyezni, hogy G. Frajese nem ad elő egyetlen érvet sem annak bizonyítására, hogy tévesek lennének a Törvényszéknek a megtámadott végzés 39. és 41. pontjában szereplő megállapításai, miszerint „[ö]nmagában az az állítás, hogy a felperes az állampolgárok beoltását végző orvosok szűk csoportjához tartozik, nem elegendő ahhoz, hogy őt az egészségügyi és ellátási ágazatban tevékenykedő szakemberek összességéhez képest egyénítse vagy megkülönböztesse”, és „nem állapítható meg, hogy a [vitatott] határozatok a felperesre vagy betegeire sajátos jellemzőik vagy egy őket minden más személytől megkülönböztető ténybeli helyzet folytán vonatkoznak, és emiatt a címzettekhez hasonló módon egyénítik őket”.

73 Ezenkívül ami G. Frajese azon állítását illeti, amely szerint őt a vitatott határozatok címzettjének kell tekinteni, elegendő megállapítani, hogy nem fejti ki, hogy mennyiben téves a Törvényszéknek a megtámadott végzés 21. pontjában szereplő azon megállapítása, amely szerint e határozatok egyedüli címzettjei a Moderna és a BioNTech.

74 Harmadszor, ami egyrészt G. Frajese azon érvét illeti, amely szerint a hatékony bírói jogvédelem biztosításának szükségessége magában foglalja, hogy valamely természetes vagy jogi személy végrehajtási intézkedések igénylése nélkül is megtámadhatja meg a jogi helyzetére közvetlen hatást gyakorló rendeleti jellegű jogi aktust, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott végzés 42–44. pontjában úgy ítélte meg, hogy a vitatott határozatok nem tekinthetők rendeleti jellegű jogi aktusoknak. Márpedig a fellebbezés nem tartalmaz olyan elemet, amely megmagyarázná, hogy a Törvényszék e következtetése mennyiben minősül téves jogalkalmazásnak.

75 Másrészt, ami G. Frajese azon állítását illeti, amely szerint a megsemmisítés iránti kereset volt a rendelkezésére álló egyetlen jogorvoslati lehetőség, elegendő megjegyezni, hogy – amint arra a Törvényszék a megtámadott végzés 45. és 46. pontjában helyesen emlékeztetett – azok a természetes vagy jogi személyek, akik vagy amelyek a megsemmisítés iránti kereset elfogadhatóságának feltételei miatt közvetlenül nem támadhatják meg az uniós jogi aktusokat, a tagállamok által ezen jogi aktusokkal kapcsolatban elfogadott intézkedéseket a nemzeti bíróságok előtt e jogi aktusok érvénytelenségére hivatkozva vitathatják, és ezzel arra késztethetik a nemzeti bíróságokat, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel forduljanak a Bírósághoz az említett jogi aktusok érvényességével kapcsolatban.

76 Következésképpen a harmadik jogalap harmadik részét és ennélfogva ezt a jogalapot mint megalapozatlant teljes egészében el kell utasítani.

A negyedik jogalapról

A felek érvelése

77 Negyedik jogalapjával G. Frajese azzal érvel, hogy a Törvényszék a megtámadott végzés 46. pontjában tévesen állapította meg, hogy azok a természetes vagy jogi személyek, – mint maga G. Frajese is –, akik vagy amelyek a megsemmisítés iránti kereset elfogadhatóságának feltételei miatt közvetlenül nem támadhatják meg az uniós jogi aktusokat, a tagállamok által ezen jogi aktusokkal kapcsolatban elfogadott intézkedéseket a nemzeti bíróságok előtt e jogi aktusok érvénytelenségére hivatkozva vitathatják, és ezzel arra késztethetik a nemzeti bíróságokat, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel forduljanak a Bírósághoz az említett jogi aktusok érvényességével kapcsolatban.

78 Azt állítja, hogy a nemzeti bíróságokat nem lehet „késztetni” arra, hogy a Bizottság jogi aktusainak érvényességére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtsanak be a Bírósághoz, mivel ez a hatáskör kizárólag az ügy érdemében eljáró bíróságok hatáskörébe tartozik, és következésképpen a nemzeti bíróságok rendelkezésére álló azon lehetőség, hogy a Bírósághoz forduljanak, nem elegendő eszköz a Bizottság által elfogadott jogi aktusok hátrányos következményeitől szenvedő polgárok védelemhez való jogának biztosítására.

79 Így G. Frajese szerint, mivel az EUMSZ 263. cikkben előírt kereset volt az egyetlen általa igénybe vehető eszköz, a Törvényszék megfosztotta őt a hatékony bírói jogvédelemtől azáltal, hogy keresetét mint elfogadhatatlant elutasította, és megsértette ezzel a Charta 47. cikkét.

80 A Bizottság e jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

81 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a Charta 47. cikkében biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való jog nem vezethet a megsemmisítés iránti kereset elfogadhatóságának az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében kifejezetten előírt feltételeinek figyelmen kívül hagyásához (lásd ebben az értelemben: 2013. október 3-i Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Parlament és Tanács ítélet, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 97. és 98. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

82 G. Frajese ezért megalapozatlanul állítja, hogy a Törvényszéknek, miután megállapította, hogy a megsemmisítés iránti keresete elfogadhatóságának feltételei a jelen ügyben nem teljesültek, a Charta 47. cikke alapján mégis érdemben kellett volna határoznia a keresetről.

83 Azon érvet illetően, amely szerint G. Frajese nem kényszerítheti a nemzeti bíróságot arra, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljon a Bírósághoz, emlékeztetni kell arra, hogy a megsemmisítés iránti keresetekhez hasonlóan az érvényesség elbírálása céljából előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem az uniós jogi aktusok jogszerűsége felülvizsgálatának egy formáját jelenti, és amennyiben a nemzeti bíróság arra az álláspontra jut, hogy a valamely uniós jogi aktus ellen a felek által előadott – vagy adott esetben hivatalból megvizsgált – egy vagy több érvénytelenségi ok megalapozott, köteles felfüggeszteni az eljárást és az érvényesség vizsgálata érdekében előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordulni a Bírósághoz, mivel az uniós jogi aktusok érvénytelenségének megállapítására egyedül a Bíróságnak van hatásköre (lásd ebben az értelemben: 2013. október 3-i Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Parlament és Tanács ítélet, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 95. és 96. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

84 E tekintetben a Bizottsággal egyezően hozzá kell tenni, hogy a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 267. cikk által létrehozott rendszerből az következik, hogy amennyiben az olyan nemzeti bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, úgy véli, hogy mentesül az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésében előírt azon kötelezettség alól, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesszen a Bíróság elé, akkor a határozata indokolásában fel kell tüntetnie, hogy a felvetett, uniós joggal kapcsolatos kérdés a jogvita megoldása szempontjából nem releváns, vagy az érintett uniós jogi rendelkezés értelmezése a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, vagy ilyen ítélkezési gyakorlat hiányában az uniós jogi rendelkezés értelmezése a végső fokon eljáró nemzeti bíróság számára olyan nyilvánvaló, hogy az minden észszerű kétséget kizár (2021. október 6-i Consorzio Italian Management és Catania Multiservizi ítélet, C-561/19, EU:C:2021:799, 51. pont). Egyébiránt a felperes az ítélkezési gyakorlatban meghatározott feltételek mellett kérheti az előzetes döntéshozatalra utalási kötelezettség megsértéséből eredő kára megtérítését, valamint kérheti, hogy a Bizottság indítson jogsértésre vonatkozó eljárást az előzetes döntéshozatalra utalási kötelezettség érintett tagállam általi megsértése miatt (lásd ebben az értelemben: 2021. december 21-i Randstad Italia ítélet, C-497/20, EU:C:2021:1037, 79. és 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

85 Következésképpen G. Frajese megalapozatlanul állítja, hogy keresetének elfogadhatatlanság miatti elutasítása megfosztotta őt a hatékony bírói jogvédelemhez való jogától, és ezzel megsértették a Charta 47. cikkét.

86 E körülmények között a negyedik jogalapot el kell utasítani.

87 Mivel a jelen fellebbezés egyetlen jogalapjának sem lehet helyt adni, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

88 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről. E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése szerint – amely ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó – a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

89 Mivel G. Frajese pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a saját költségeinek viselésén kívül a Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság Giovanni Frajesét kötelezi a saját költségein felül az Európai Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.

Aláírások